

Izhaja vsako sredo. — Naročnina: za celo leto 30 Din, za pol leta 15 Din, za inozemstvo za celo leto 50 Din — Inserati po tarifu. — Pismenim vprašanjem naj se priloži znamko za odgovor. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. — Plača in toži se v Ljubljani. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ulici št. 7. — Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Kraljevski Zagreb pozdravlja svojega Kralja

Stotisoči navdušeno pozdravljajo vladarsko dvojico v svoji sredi. — Tudi hrvatski Zagreb je povedal svojo jugoslovansko besedo.

Pretekla nedelja je bila za naš notranji politični razvoj zgodovinskega pomena. V nedeljo je namreč obiskala kraljevska dvojica prvič, kar obstoji naša država, kraljevski Za-

škof Strossmayer. Ta poklon velikemu geniju so vsi Zagrebčani sprejeli z velikim navdušenjem. Nato so si visoki gostje ogledali še nekaj kulturnih ustanov, nakar so

Kraljevska dvojica odzdravlja pri vstopu na peron.

greb, kjer hoče ostati dalje časa, da tudi na viden način poudari, da je Zagreb res »kraljevski«, kjer so v dobi hrvaške najslavnejše zgodovine stolovali kralji domače krvi. Dokler so nas vladali Habsburžani, je Zagreb le redkokdaj videl v svoji sredi svojega kralja in še to le za trenutek. Šele danes, ko sedi na prestolu naše lastne države vladar domače krvi, je Zagreb postal zopet »kraljevski«. Njeg. Vel. kralja Aleksandra in kraljico Marijo so sprejeli v Zagrebu z ogromnim navdušenjem. Po ulicah se je gnetla tisočglava množica, ki je vsa vznemirjena klicala kralju in Jugoslaviji, mesto pa je bilo kar najlepše okrašeno. Ob njihovem prihodu je vladarsko dvojico v priprostitih, toda prisrčnih besedah pozdravil zagrebški župan, vso pot do dvorca pa je prirejalo ljudstvo obema navdušene ovacije.

Takoj po svojem prihodu v Zagreb si je ogledal vladar Jugoslovansko akademijo znanosti, ki jo je bil ustanovil veliki Jugoslovan

odšli v dvorec. Tu je vladar nagovoril ogromno zbrano množico s sledečim nagovorom:

Kralj Zagrebčanom:

Moji dragi Zagrebčani! Kraljica in jaz sva globoko ganjena nad tem navdušenim sprejemom našega dragega Zagreba, ki že od nekdaj goji svetle hrvaške tradicije in veliko jugoslovansko narodno idejo.

Ti topli in prisrčni pozdravi krepe mojo nezlomljivo vero, da stoji Zagreb čvrsto ob svojem kralju in da mu zvesto sledi v veliko bodočnost naše kraljevine Jugoslavije. Živeli moji dragi Zagrebčani!

O velikem nvanje-političnem pomenu kraljevskega obiska v Zagrebu ni treba izgubljati besed. Saj še ni posebno dolgo, ko so razni odpadniki raztrosili po nvanjem svetu na kopice izmišljotin o naši državi, ki jih je seveda predsednik vlade gen. Živković takoj odločno zavrnil. Najmočnejša zavrnitev lažnivih izmišljotin pa je bil vladarjev obisk v Zagrebu.

Zasedanje banskega sveta dravske banovine.

Upravne in gospodarske smernice

Za torek dne 20. januarja je sklical ban Dravske banovine dr. Marušić prvo sejo banskega sveta. S tem sklicanjem je bil storjen važen korak naprej v upravi Dravske banovine, kajti s tem je bila dana možnost tudi ljudem, ki niso upravni uradniki, pač pa imajo globok vpogled v naše gospodarske in

Iz govora bana dr. Marušića.

družabne prilike, da povedo o potrebah in željah prebivalstva svoje mnenje.

Posebno važen je bil na prvem zasedanju govor bana dr. Marušića, v katerem je razvijal smernice, ki bodo vodile bansko upravo pri upravi njej poverjene banovine. Ker pa je njegov govor za obseg našega lista

žalibog preobširen, zato se moramo omejiti le na najbolj važne točke.

Iz govora bana dr. Marušića:

Velespoštovani gospodje člani banskega sveta!

Dovolite mi, da Vas predvsem na tem prvem zasedanju banskega sveta iskreno pozdravim v prepričanju, da bo Vaše sodelovanje pri našem stremljenju za povzdigo ekonomskega, socialnega in kulturnega nivoja Dravske banovine imelo uspešne posledice. S takim složnim sodelovanjem predstavnikov državne oblasti ter vsega naroda, s tem, da bomo najzvestejši pomočniki Njegovega Veličanstva kralja pri njegovih naporih, da se čim preje dogradi in konsolidira ta naša lepa, edinstvena država Jugoslavija, da se gospodarsko in kulturno razvije, da bo močna v svojem neomajnem hotenju edinstva in neodvisnosti, smemo biti uverjeni, da se najlepše oddolžimo neštetim žrtvam, ki so položile svoje življenje za ta ideal.

Čas, v katerem živimo, je ogromnega pomena za bodočnost Jugoslavije in za razvoj našega naroda. Naše delo pa je postalo tudi mnogo lažje, ker so naše smernice jasne in čiste, ker naše delo za dobrobit naroda temelji na narodnem čustvovanju, na narodnih težnjah in potrebah, ker je program, katerega zastopamo, tako širok in tako splošno naroden, da je sodelovanje na tem programu vsakemu omogočeno.

Uvaževanje in zaščita verskega čuta našega naroda, ki tvori zdravo, etično podlago za vsako javno in privatno udejstvovanje, razumevanje za kulturne tradicije, katere naj bodo močna komponenta pri zgradbi jugoslovanske kulture in pri vsem tem globoka ljubezen do našega naroda in do njegovega prvega predstavnika, našega ljubljenelega vladarja, so misli vodnice našega dela. Kdor pri takem delu stoji ob strani, ne razume sedanjega časa.

Doba preprirov je za nami.

Ze morejo biti vsakomur jasne blagodejne posledice novih metod in novih potov, katera je inavguriral januarski manifest. Razdori in prepiri, ki so vezali dober del narodne energije in ki so nanесли toliko škode naši mladi državi, so se končali, nastal je mir ter se že po večini občin Dravske banovine opazna složno sodelovanje, brez ozira na prejšnje delitve, edino pravilno po gospodarskih in nacionalnih vidikih. Brzi in premišljeni ukrepi kraljevske vlade pripomogajo dnevno k ublažitvi gospodarske krize, ki je svetovna, in ki se — zahvaljujoč se ravno načinu reševanja državnih poslov ter sodelovanju naroda — ne pojavlja v naši državi v taki ostroti, kakor v drugih državah.

Rekel sem, da je gospodarska kriza svetovna in je prirodno, da se mora odraziti tudi na naše gospodarske razmere. Zato nam je v prvi vrsti dolžnost, da iščemo način, kako bi se ubranili njenih škodljivih posledic. V tem oziru moramo predvsem vse naše

gospodarsko delo postaviti na tri važne temelje, to so: delo, varčnost in gospodarnost. Gledati moramo, da zaposlimo vse sile naroda, kajti z delom se ustvarjajo nove materialne dobrine, katere množijo narodno bogastvo in blagostanje. Pri porabi dobrin moramo biti varčni ter moramo gledati, da jih ne trošimo po nepotrebnem; omejiti moramo naše potrebe na najnujnejše. Nad vsem tem pa mora biti gospodarnost, t. j. tako delo kakor varčnost morata sloneti na zdravih gospodarskih podlagah. Samo ono delo je v prvi vrsti koristno, katero ustvarja dobrine, ki so za razvoj gospodarstva potrebne; zato je naša dolžnost, da gledamo, da je vsako delo koristno in vporabno.

Poleg vse varčnosti moramo tudi trošiti; ali gledati moramo, da izdatki, kateri so potrebni, donesajo največjo svoto potrebnih dobrin pri čim manjši potrošnji. Delo, kakor tudi varčnost, kateri se ne bi ravnali po teh načelih, bi ne bili na mestu.

Kmeti stan steber narodnega gospodarstva.

Prirodno je, da gledamo, kje se ta načela morejo v naši državi, in specijelno tudi v Dravski banovini, najučinkovitejše vporabiti. Mislim, da tu ne bo nobenega spora, ako povdarim, da je napreden kmeti stan steber narodnega gospodarstva. Pregovor, da ako se kmetu dobro godi, se vsem dobro godi, ni vzet kar tako iz zraka. Danes je vsakomur jasno, da prihaja v gospodarskem življenju kmet kot producent in konsument v prvi vrsti v poštev; in ravno kmeti stan nudi, s svojimi mnogobrojnimi gospodarskimi panogami, najboljše polje za pravilno gospodarsko udejstvovanje. Te različne gospodarske panoge so takorekoč medsebojno povratno zavarovanje za slučaj gospodarske krize. Ako je ena panoga v krizi, mora primanjkljaj pokriti druga gospodarska panoga itd. Zadrugištvo, poljedelstvo, vinogradništvo, sadjarstvo, gozdarstvo, izkoriščanje gozdnih sadežev, živinoreja, čebelarstvo, perutninarstvo itd. morejo med seboj konkurirati in plemeniti tekmi, da se čim uspešneje razvijejo. Izkoristiti se mora vsak košček zemlje, ker je vsak košček zemlje sposoben, da z delom pripomore do novih dobrin; kraje, v katerih ne uspeva žito, trta ali sadno drevo, moramo pogozditi. Gledati moramo, da bo čas, kateri je določen za delo, vsestransko koristno vporabljen.

V predloženem načrtu proračuna smo skrbeli, da damo pobude za napredek in intenzivno gojitev vseh panog v kmetijstvu in smatramo, da je denar, katerega bomo vporabili v te svrhe, gospodarsko naložen denar.

Banovinski proračuni.

Na isti seji je bil predložen tudi banovinski proračun za l. 1931-32, ki izkazuje 120 milijonov izdatkov in ravno toliko dohodkov. Napram proračunu za l. 1930-31 je novi proračun zmanjšan za 16 milijonov.

Od izdatkov občega proračuna odpade na centralni urad kraljevske banske uprave 13 milijonov Din. V tem poglavju so predvideni osebni prejemki vseh banovinskih uslužbenec pri banski upravi v Ljubljani in pri sreskih načelnstvih.

Za kmetijstvo.

Izdatki za kmetijstvo znašajo 19.760.211 Din, t. j. 17% celotnega proračuna in so za 5.422.340 Din višji kot v proračunu za leto 1930-31.

Za prosveto 13 in pol milijona.

Izdatki za prosveto znašajo Din 13.466.308 ali 11% celotnega proračuna. Napram tekočemu letu je zaznamovati povišek izdatkov za Din 4.574.890.

Za javna dela.

Na tehnični oddelek odpade 21.546.013 Din. Od tega zneska gre Din 8.121.013 za plačo cestarjem in cestnim nadzornikom, ki so potrebni za redno vzdrževanje in nadziranje banovinske cestne mreže v dolžini 3600 km. Za hidrotehnična dela je določen znesek Din 3.050.000, za podpore za zgradbo vodovodov znesek Din 2 milijona.

Izdatki za socialno skrbstvo — ena četrtina proračuna.

Poleg izdatkov za javna dela tvorijo sorazmerno največji del banovinskih izdatkov izdatki za socialno skrbstvo in narodno zdravje v znesku Din 29.547.634, ki predstavljajo 25% celotnega proračuna.

Izdatki za zdravstvo.

znašajo Din 14.568.532 kot dotacija za kritje oskrbnih stroškov v zdravstvenih zavodih in za osebne prejemke osebja v teh zavodih.

Za podpiranje obrti, trgovine in industrije.

je predviden znesek Din 4.358.872. Napram letošnjemu proračunu je ta znesek povečan za Din 875.569.

Kritje.

Pri iskanju kritja občin proračunskih izdatkov se je banska uprava držala načela, da ne gre obremenjevati prebivalstva z novimi davščinami. Izjemo bi tvorila trošarina na one vrste brezalkoholnih pijač, ki vsebujejo kemične sestavine. Izdelki iz sadnih sokov in mineralnih vod ne bi bili prizadeti. Ta trošarina bi se uvedla na predlog ministrstva za poljedelstvo, uvedle pa jo bodo predvidoma tudi druge banovine.

Znižanje doklad od 40 na 35 odstotkov.

Uvidevajoč dejstvo, da so davkoplačevalci zlasti z avtonomnimi dokladami preobremenjeni, je v tem proračunu banska uprava znižala doklado k neposrednim davkom od 40 na 35%. Vsled tega bi se preliminirani dohodki znižali na 27-8 milijonov napram 30-8 milijonov v tekočem proračunskem letu. V ostalem so predvideni le oni dohodkovni viri, ki so že v oni višini, ki so bodo po dosedanjih izkustvih v prihodnjem proračunskem letu predvidoma res dosegli, tako da je proračun dohodkov popolnoma realen. Z ustvaritvijo cestnega fonda pa se bodo pobirale še nekatere davščine od onih interesentov, ki jim bodo izdatki za rekonstrukcijo in modernizacijo cest v prvi vrsti koristili.

„Kmetiska prosveta“ v Kamniku.

Velik govor Ivana Pucelja o državljski vzgoji in izobrazbi. — Naša socialna in gospodarska vprašanja. — Sokolska vzgoja naroda in nacionalna vzgoja naših otrok v šoli.

V nedeljo je zborovala »Kmetiska prosveta« v Kamniku. To je bilo že letos tretje zborovanje, ki jih je sklenila »Kmetiska prosveta« prirejati po celi Sloveniji, da razglasa s svojim delom in v duhu njenega programa vse Slovence, posebno pa slovensko kmetško ljudstvo. Temeljno načelo »Kmetiske prosvete« je, da mora postati vsak naš človek polnovreden in koristen državljan. Tak pa mora postati le tedaj, kadar bo spoznal in se zavedel pomena svoje lastne narodne države in kadar bo spoznal vsa ona vprašanja, ki so potrebna za njegov obstoj, gospodarski in kulturni napredek. To nalogo si je nadela Kmetiska prosveta in zbrati hoče okrog sebe ves narod, da ga vsposobi za veliko bodočnost.

Kot prvi je predaval v nedeljo v Kamniku minister v p. tov. Ivan Pucelj. Iz njegovega pomembnega govora prinašamo najvažnejše načelne misli:

Predno govorimo o predmetu zaradi katerega smo prišli, moram napraviti opazko k dogodkom, ki so se vršili po naših zborovanjih v Novem mestu in Ribnici. Nekateri gospodje starih strank so se uplašili našega pohoda s kmečko prosveto med narod in še vedno ne morejo razumeti, da živimo v novi dobi. Ker je bil članek v torkovem »Slovenecu« v poročilu o zborovanju »Kmečke zveze« v Ribnici gotovo odgovor na naša izvajanja o vzgoji državljske zavesti v Ribnici in Novem mestu, moram ugotoviti, da nas gospodje niso ali pa nočejo pravilno razumeti. S »Kmečko prosveto« gremo med narod, ker je potrebna. Vabimo v »Kmečko prosveto« ves narod, vse in vsakogar, kdor ima dobro voljo za sodelovanje. Kaj hočemo? Hočemo v prvi vrsti vzbuditi v najširših plasteh naroda močno državljsko zavest, da dvignemo državo in pripravimo našim potomcem lepšo bodočnost.

Rodbina daje človeku prvo izomiko, materinščino, poštenje, bistvo moralnih in etičnih zakonov. Rodbina je temeljna človeška

družba, ki jo je treba dvigati in usposobljevati k splošnemu blagu.

Narod daje nadaljnjo, širšo, večjo prosveto. Prej v tuji državi, je naš narod brez svoje državnosti moral sam doprinesati žrtve za vzdrževanje svoje prosvete. Danes, v narodni državi, ni poleg obveznih nikakih posebnih izdatkov, šolstvo vzdržuje državna uprava. Toda država ne zmore vsega. Zato mora narod sam prevzeti nadaljevanje šolske vzgoje. Vsak državljan z dušo in srcem mora biti prežet z glavno mislijo in zavestjo, da je član svojega naroda, člen v verigi, ki ne sme popustiti, da ne odneha celota. Narod ima svoj popolni narodnostni, gospodarski in kulturni obstanek same v lastni državi. Tega se je zavedel tudi naš narod, vsi naši najumnejši sinovi so stalno bodrili množice k trudu za lastno državo.

Dogodki pred 6. januarjem so dokaz, da nam je manjkala ona temeljna državljska zavest, da je treba podrediti državnim interesom vse zasebne. Le priznajmo, da smo bili vsi enaki. Zato je sedaj naša naloga, da gremo med narod in povdarjamo vrednote naše državne zavesti.

O nalogah cerkve in o verski vzgoji je predavatelj dejal:

Kakor družina in narod nudi tudi verska zajednica svojo vzgojo, ki je človeštvu prava blagodat. Vsakdo, ki bi to skušal omalovaževati ali ubijati, je škodljivec. Toda poleg verske vzgoje se nikakor ne sme omalovaževati narodna državljska vzgoja.

Nekateri gospodje so v »Kmečki prosveti« uzrli nekakšno konkurenčno podjetje Kmetiški zvezi. Kmetiška zveza je sklicala svoj ustanovni občni zbor v ljubljanskem Unionu, pa je zabičala v vseh svojih vabilih, da je vstop mogoč le z legitimacijami, ki so jih dajali izključno bivšim pristašem SLS. To je vzrok, zakaj moram proti Kmetiški zvezi svariti. Mi omogočamo pristop h »Kmečki prosveti« vsakomur, da bo organizacija last vsega naroda, ne pa, da bi vzdrževali samo fikcijo in zbira-

li v svojem krogu izključno le pristaše kake bivše stranke. Kdor zaide v predjanuarske napake, silno greši.

Ljudje stare miselnosti ne morejo razumeti, da se dajo vse tri edinice (rodovina, narod, verska vzgoja) združiti v celoto. Take zmotne nazore moramo pobijati in zavračati vsako napačno tolmačenje. Vrednote, ki so trdne in same na sebi dobre, se lahko samo spopolnjujejo, ne pa pobijajo.

Naša glavna dolžnost je vzgajati vse ljudi v državljanskih vrlinah in dolžnosti, narod more doseči svoj ideal samo v lastni državi. Hoteli smo si ustvariti lastno državo, zato smo rušili Avstrijo. Tisto mentaliteto rušenja je bilo težko izpremeniti v pozitivno delo gradnje. Nismo se znali preorientirati in ako bi nadaljevali v pravcu predjanuarskih dni, bi naša država razpadla. In kakšna bi v tem primeru bila usoda posebno nas Slovencev, tega se zavedamo vsi, prav vsi. Toda naša ljubezen do države ni oportunitizem, koristiljubje, temveč prepričanje, da nam brez lastne države ni več življenja. Ohraniti moramo takšno, kakor jo potrebujemo.

Naš vladar je prevzel nase velike naloge s čudovito junaško odgovornostjo. Zato pa tudi spoštujemo svojega vladarja iz globokega prepričanja. Je zgleden oče in mož, junak in nacionalen človek, kakor ga ni med nami. Povabil je v svojem manifestu vse in vsakogar k iskrenemu sodelovanju za rešitev in učvrstitev države. Zato je naša dolžnost, da mu sledimo. Smatramo pa za zločin proti državi žalostno delovanje nekaterih političnih izglablencev — emigrantov, — hvala Bogu, Slovenca ni med njimi. Ako pa je zločin izgubljenih plačancev v tujni velik zločin, veleizdaja — je še večji zločin tistega, ki bi z ubijanjem optimizma in sabotiranjem rušil vero v državo.

»Kmetška prosveta« ima v svojem programu, da ves naš narod, pred vsem pa Slovenijo kot stolp države na zapadu, pogloblja v državljansko vzgojo, išče, kar nas druži, dviga optimizem, gradi idealizem. Vsi smo poklicani k složenemu delu za te ideale.

Zborovalci so navdušeno odobravalji govornika. Za tem so govorili še dr. Janže Novak o gospodarskih in socialnih vprašanjih slovenskega kmeta in delavca. Dr. Ivo Potokar je govoril v globokih izvajanjih o pomenu sokolstva, učitelj Urbančič iz Doba pa v krasnem govoru o šolski vzgoji naše mladine.

Predsednik Jozo Rautar se je v lepih besedah zahvalil zborovalcem in predavateljem ter zaključil uspelo zborovanje.

Modroce iz afrika, močno blago à Din 260.—
žimnate modroce, peresnice, mreže, cvilhi in žimo, posteljne odeje
kupite najceneje pri
RUDOLF SEVER-ju
LJUBLJANA, MARIJIN TRG

VSE NOVE NAROČNIKE, ki prejema »Kmetški list« od meseca decembra, katerim so bile priložene tudi položnice, prosimo, da zanesljivo tekom par tednov poravnajo svojo naročnino, sicer bomo ukinili nadaljnje pošiljanje lista vsakomur, ki bi se tega ne držal in ne bi pravočasno naročnine plačal. Kdor pa slučajno položnice ni prejel, naj zahteva od uprave, da mu jo takoj pošlje. *Naročnina za celo leto stane samo 30 dinarjev.*

O našem kmetu.

V nedeljo 18. januarja je predaval v Ljubljani pisatelj in župnik g. F. S. Finžgar o slovenskem kmetu.

Z vsebino govora preč. g. župnika Finžgarja, kolikor se tiče verskega in moralnega življenja naših kmetov, se na tem mestu ne bomo pečali, pač pa nas zanimajo njegova izvajanja o razmerju našega kmeta do države (oziroma do občine ali dežele).

Priznati moramo, da ima preč. g. Finžgar prav, da je razmerje našega kmeta do države nejasno ali celo slabo. To priznanje je za nas jako dragoceno, ne zato, ker ugotavlja nekaj, kar vsi vidimo in vemo, ampak zato, ker smo bili mi prvi in edini slovenski list, ki že leta in leta opozarja na pomanjkljivo državljansko izobrazbo našega kmeta. In dosledno temu spoznanju je bil ravno naš list tudi prvi in edini, ki se ni dal zapeljati, da bi — iz gole demagogije! — naše kmete samo hvali kot »visokokulturne«, »najbolj pometne« itd., ampak je imel pogum, javno zapisati, kaj nam še manjka, potem pa tudi pozitivno delati za izboljšanje teh razmer.

Treba je samo stopiti v veliko knjižnico, kjer hranijo stare letnike časopisov, pa boste videli, da je res tako, kakor pravimo! To nam pa je v veliko zadoščenje.

Ostane nam pa še važno vprašanje, ki se tiče te zadeve: Kdo pa je te pomanjkljive

državlanske (politične) izobrazbe našega kmeta kriv? Odkod prihaja to, da žalibog večina naših kmetov še danes ne ve, da so »občina« oni sami, da so »banovina« oni sami, da so »država« oni sami? Zakaj gleda še dandanes večina naših kmetov v »občini« (>deželi«) neko tajinstveno višje bitje, ki ima vse na razpolago in ki naj zato le vedno »daje podpore«?

Tudi na ta vprašanja je treba dati jasen odgovor, pa če je še tako bridek in žalosten. Ta odgovor pa se glasi: »Krivi so tisti ljudje, ki so si lastili »vodstvo naroda« že cela desetletja, niso pa nikdar nič storili, da bi tisti ubogi narod izobrazili in ga pripeljali do mišljenja z lastnimi možgani in ga tako postavili na lastne noge, ampak so »rajši narod pitali s praznimi besedami in sleparskimi »obljubami«, ker so dobro vedeli, da bo njihova moč nad narodom trajala le tako dolgo, dokler bo narod neveden in dokler ne bo znal sam presojeti delovanja svojih »voditeljev«, pa ne po besedah gospodov voditeljev, ampak po njihovih dejanjih.

Danes živimo v dobi, ko je vsaka demagogija in vsako varanje ljudi odveč. Ali naj pustimo to dobo miru neizkoriščeno? Naše mnenje je, da je ravno sedaj najbolj prikladen čas za razširjanje in za poglobitev državljanske (politične) izobrazbe naših kmetov, da bodo tudi v tem oziru na višku moderne kulture.

Najstarejši kmečki narodi.

Zadružna organizacija je pospeševala poklicno izobrazbo. Radi tega so se naši predniki že zgodaj razvili v kulturno ljudstvo in so zlasti v poljedelstvu dosegli veliko popolnost.

Svet, ki so ga prvotno zasedli, je bil močvirnat, poln jezer in pragozdov z različnimi zvermi. Imeli so dosti truda, preden so to zemljo prilagodili poljskim kulturam, osobito travam-žitaricam, ki so jih pretežno gojili. Sejali so tudi pšenico, ječmen in oves, rž in proso ter so pridelovali tudi stročnice (grah, lečo, bob), česen, repo in deteljo. Industrijske rastline: mak, lan, konoplja in hmelj so enako dobre priče o njihovih za tedanje čase dovolj visoki stopnji strokovne izobrazbe.

V pridelovanju in tehnični predelavi lanu in konoplje je bil doberšen del njih gospodarstva, a istočasno tudi lep del kmečke idile, ki je tudi prispevala h kulturnemu razmahu in tehnični spretnosti. Od lanu do vlakna je bilo treba precejšnje iznajdljivosti in ročne spretnosti.

Z veliko vnemo in ljubeznijo so gojili sadno drevje — jablane, hruške, črešnje, češnje in orehe —, torej ona drevesa, ki so še vedno priljubljena slovenskemu kmetu. Sadje so sušili in si z vodo od kuhanega sadja gasili žejo.

Lipa je bila zelo čislano, nekako sveto drevo. Kako pomenljivo je bilo to drevo našim praočetom, razberemo že iz velikega števila naših krajevnih imen. Pod njo so darovali bogovom, zborovali, se posvetovali, sodili itd. Vendarle zanimivo, odkod ta čast ravno lipi!

Še danes se dobe med nami babjeverci, ki verujejo v izredno moč lipovega ličja proti čarovnicam. Slovaki in Slavonci vtikajo o Binkošti v hišno streho lipove mladike, da obvarujejo hišo pred strelo in požarom. To so ostanki poganstva. Resnica je, da je lipa sočno drevo. Po lepljivem soku je lipa tudi dobila ime. Radi tega dobro prevaja elektriko in zato redkokdaj trešči vanjo.

V pradomovini je bila lipa zelo razširjeno drevo. V primernem podnebju je dobro uspevala in se krasno razvijala. Njena oblika in stasitost sta bili mikavni. In vonj njenega

cvetja in kar je še več vredno: njena korist! Od cvetja, listja in ličja do lesu — vse so uporabili. Tudi danes se njen les v tehničnem pogledu zelo ceni. A stari Slovani so to drevo še bolj izkoristili, lipov les je bil za pohištvo in rezbarije, iz njenega ličja so izdelovali obutev, torbe, vezanine i. dr. Saj se da to ličje rabiti kot predivo in pletivo.

Odtod ima lipa še danes svoje odlično mesto sredi vaških trgov, ob cerkvah in gradovih. Iz njene velike praktične vrednosti, ki so jo naši predniki kot poljedelci iztaknili, je polagoma postala naše narodno drevo: spoštovanje lipi je spoštovanje spomina naših očetov.

Rimljani, ki so pred našimi praočeti bivali po naših krajih, so semkaj zanesli tudi vinsko trto. Burni časi preseljevanja narodov so sicer prizadeli tudi njo, a je niso docela uničili. Naši predniki so se je vneto oprijeli, saj so jo poznali že izza pradomovine. (Azija-Kavkaz je domovina tudi vinske trte. Od tam se je razširila na vse strani.)

Razen govedi in konj so redili tudi drobnico. V velikanskih gozdovih so pasli svinje in tudi kokoši in gosi so zavzemale važno mesto v živinoreji.

Na tem mestu omenimo sicer naraven, a vedno zanimiv pojav: dobri sadjarji so bili tudi prvi čebelarji. Za to panogo jim je ravno lipa nudila dobre pogoje. Glavno pašo čebelam je dajala lipa. Med so smatrali za imeniten pridelek, ki so ga rabili kot hrano in pijačo (medico). Kar je danes sladkor, to je bil takrat med.

Hiša je morala pripraviti vse, kar je potrebovala. Naravno, da so se družinski člani na ta način izurili v raznih ročnih delih. Ker je padla ta preskrba pretežno na ramena žene, je ta postala prava umetnica. Vse potrebno leseno orodje in stroje — vreteno, preslico, krosno (statvo) itd. — pa so izdelali moški. S tem so ženske iz lanenega, konopljinca ali volnenega prediva tkale platno ali sukno. Same so tudi narejale obleko, na katero so všivale okusne vzorce. Ravno v tem je bila slovanska žena prava umetnica (še danes na Balkanu).

Moški so gradili hrame (staroslovenska

hiša se je klicala »hram«, kar izvira iz besede »hraniti«. Bila je trdna in iz lesenih brun. Hrami so stali posamezno ali združeno v sela, ki so stala v polkrogu ali na obeh straneh ceste. Staroslovska stabna umetnost in slog se še danes očitujeta na hramih v Prekmurju in tostran Mure.), mostove, ladje in čolne, izdelovali vozove, mline, votle posode itd. Pri tem delu so rabili razno železno orodje, saj so poznali železo, baker, svinec in tudi zlato in srebro. Tudi železne predmete, n. pr. oralo, brano, koso, srp, motiko itd. so sami izdelovali. Prvotno je to delo znal vsak kmečki moški, pozneje so se nekateri posvetili le kovaštvu, ki je bilo baje prva obrt v našem pomenu besede.

Družinsko vzajemnost je pospeševala tudi moralne dobrine. Staroslovska delavnost, gostoljubnost, poštenje in plemenitost so bile znane tudi drugim narodom. A lahkomiselnost in brezskrbnost sta bili povod, da so preradi zapadli v poveličanje vsega, kar je bilo tuje. V njihovi preprostosti je bila neka otroška vdanost, naivna zaupljivost. Radi tega in tudi ker so pozneje poedini poglavarji hrepeneli po javnem ugledu in nadvladju, se je med nje zajedla nesloga, ki je živo rezala v njihovo meso.

Dopisi

Rob pri Vel. Laščah. Velecenjeni gosp. urednik! Že dolgo niste v Vašem listu nič pisali o našem kraju, in bati se je skoda, da bodo bralci pozabili, kje se nahajamo. Sicer pa veselih novic tako nimamo veliko, žalostnih pa v današnjih, skrbipolnih časih itak nobeden rad ne čita. Tudi v našem kraju se zelo čuti sedanja gospodarska kriza, in marsikateri, ki je pred kratkim še z veselo nado gledal v bodočnost, se sedaj praska za ušesom, češ, kaj bo, kaj bo? Kljub temu pa v nekih ozirih napredujemo. Tako si je prostovoljno gasilno društvo v jeseni nabavilo motorno brizgalno in sicer pri Strojnih tovarnah in livarnah v Ljubljani, ki je stala s pritklinami skoro 50.000 Din. Seveda društvo obstoji šele eno leto in pol in si je moralo izposoditi znaten znesek za nabavo prepotrebne brizgalne. Spomladi bomo imeli blagoslovitev in že sedaj opozarjamo na to vsa okoliška društva in prijatelje gasilstva. Da se dolg čim prej zmanjša in dobé sredstva za nabavo še potrebnih reči, je odbor sklenil, da priredi par iger. Da odbor ne samo sklepa, ampak tudi dela, je dokaz prireditve v nedeljo 18. t. m. V dvorani prosvetnega društva se je igrala ljudska igra Revček Andrejček. Uspeh je bil nepričakovano dober in moramo g. šolskemu upravitelju Flegarju čestitati, da mu je bilo mogoče v tako kratkem času igralce res dobro izvežbati. Dvorana je bila natito polna in je tudi materijalen uspeh popolnoma zadovoljiv. Za zadnjo nedeljo pred pustom se nam obeta trodejanka Davek na samce in jo občinstvo z veseljem pričakuje, saj druge zabave pač pri nas ni, posebno sedaj, ko je taka stiska za denar. Da denarja primanjkuje, je dokaz že to, da se je v naši občini leta 1930. stočilo 1200 l vina manj kot leta 1929. In tudi zanaprej bo še slaba. Lesna trgovina stoji popolnoma, parna žaga je obrat za nedoločen čas ustavila, prešiči kakor tudi živina nimajo nobene cene. Zasluzka nič, davke plačati in jesti je pa le treba. Tolažimo se samo s tem, da ni drugod nič boljše. Tako je tukaj eden dobil od sorodnika pismo iz Amerike, kjer mu piše, da je tam toliko pšenice kot že dolgo ne, in da je s pšenico cenejše kuriti kot z drvmi ali premogom, kljub temu pa je veliko ljudi, ki si ne morejo kupiti koščka kruha in morajo stradati.

Najbolje kupite

nogavice, damske in moške rokavice, damsko in moško perilo Benggerjevo, puloverje, telovnike (vestje) žepne robce, kravate, ovratnike, srajce, šifone, glote, čipke, vezenine, gumba, DMC prejice, ročne torbice, aktovke, dežnike, športne ter toaletne potrebščine le pri

JOSIP PETELINC, Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika, ob vodi

Orlavas. Tukajšnje društvo kmetijskih fantov in deklet »Zimzelen« v Orlavasi priredi v nedeljo dne 1. februarja t. l. maskarado v dvorani g. Kapusa na Groblji ob Savinji. Za tri najlepše maske so razpisane prav lepe nagrade. Igra godba na lok! Šaljiva pošta! Razdelitev nagrad! Začetek ob 6. uri zvečer. Ne zamudite te zadnje predpustne prireditve. — Odbor.

Sv. Andraž v Slov. goricah. Naš kraj je oddaljen od Ptuja 17 km, torej lepa daljava, kamor moramo hoditi na sresko načelstvo, okr. sodišče in druge urade. Kdor nima voza, mora seveda peš, če ga kličejo oblasti v Ptuj. Med Sv. Andražem in Ptujem leži pesniška dolina, katera je večkrat preplavljena čez in čez in nam ni mogoče priti v Ptuj. Posebno težko je pozimi, ko si človek hitro nakoplje kako bolezen, če se sezuje, da bi vodo prebrodil. Zato bi bilo potrebno tudi za Sv. Andraž tako urediti, kakor imajo pri Sv. Barbari v Halozah, kjer imajo vsak teden uradni dan sreskega načelstva. Cestni odbor naj pa resno vzame naše razmere v pretres in naj čimprej popravi, dvigne in nasuje nasip ceste, da ne bo vsake jeseni cesta pod vodo in ob vsakem naližu. Če bi se cesta na tem kraju dvignila, bi bil takoj omogočen reden avtobusni promet. Koliko trpljenja bi se ljudem prihranilo. Čujemo, da se zanima za avtopromet g. Simonič iz Sv. Andraža čez Slov. gorice v Ptuj. Vsi njegovo namero odobravamo in njeno uresničenje težko pričakujemo. Cestnemu načelniku pa še enkrat polagamo na srce našo cesto, da bo središče Sl. Goric imelo dobro zvezo s Ptujem. — Andraževčan.

Sv. Anton v Slov. Goricah. V fari Sv. Anton v Slov. goricah se pa pripeti res zmiraj kaj novega. Še ni bil dobro obsojen ubijalec posestnika Vogrina, je že zopet drugi uboj razburil okolico. To pot je postal žrtev zločina 28letni delavec dnevničar Fr. Muhič. Dogodilo se je to v gostilni Elbl v Cogetincih. Napadalec ga je najprej udaril s palico po glavi, nato ga je pa še zunaj gostilne z nožem obdelal, da je revež ranam kmalu podlegel. Truplo je ponočlj pokril sneg. Vsled toplejšega vremena je te dni sneg skopnel in mrtvečevo truplo je prišlo na dan in s tem tudi zločin. Muhič je bil marljiv in dober delavec in jako pošten fant.

Ali si že član Kmetijske Matice?

Gas za obrezovanje sadnega drevja je tu!

Preskrbite si orodje znamke „KUNDE i sin“, katero je priznано najfinejše za obrezovanje in katerega dobite najugodnejše pri tvrdki z železnino

Stanko Florjančič
Ljubljana, Sv. Petra c. št. 35

Po svetu

INDIJA.

V svetovni politiki pa je najvažnejši dogodek ustava Indije, ki daje Indiji skoro popolno samoupravo na federalistični podlagi. Za svojo samoupravo so se Indijci borili že dolga desetletja in nepozaben je še energičen boj, ki ga je vodil indijski voditelj Ghandi proti angleški nadoblasti. Angleški konservativci so se želiam Indijcev po samostojnosti dolgo upirali in niso hoteli o kakšnem popuščanju nič slišati, češ, da narod še ni zrel za samostojnost in da je v deželi mnogo preveč verskih in narodnostnih razlik, da bi se mogla dati deželi enotna ustava. Težave, ki so se porajale iz teh razlik, so bile res velike, toda Delavski vladi se je po napornih posvetovanjih z vsemi prizadetimi indijskimi krogi končno le posrečilo najti neko srednjo pot, ki jamči angleški centralni vladi še vedno vrhovno oblast na drugi strani pa daje tudi Indijcem, kar je njihovega. Za pomirjenje stotimilijonskih narodov v Aziji pomeni indijska ustava in samouprava ogromen napredek.

FRANCIJA.

Na Francoskem imajo težko vladno krizo in predsednik vlade Steeg je odstopil. Kriza se je začela zaradi ogromnega poloma neke velike finančne skupine, ki jo je vodil bankir Austric (reci: Utri). Ta mož je ustanovil celo vrsto bank in je vodil še več industrijskih podjetij, ki pa so kar čez noč nenadno propadla, tako da so ljudje utrpeli silne izgube. Polom je bil tako velik in občuten, da je prišla stvar na razgovor tudi v parlamentu, tam pa so dognali, da je v to umazano afero zapletenih tudi več poslancev. Vsled tega je morala vlada končno odstopiti. Kdo bo bodoče predsednik vlade in katere parlamentarne stranke bodo tvorile večino, tega še ne vemo. Glede zunanje politike upajo, da se ne bo mnogo izpremenilo, ker je zelo verjetno, da jo bo vodil tudi v novi vladi preizkušeni državnik Briand.

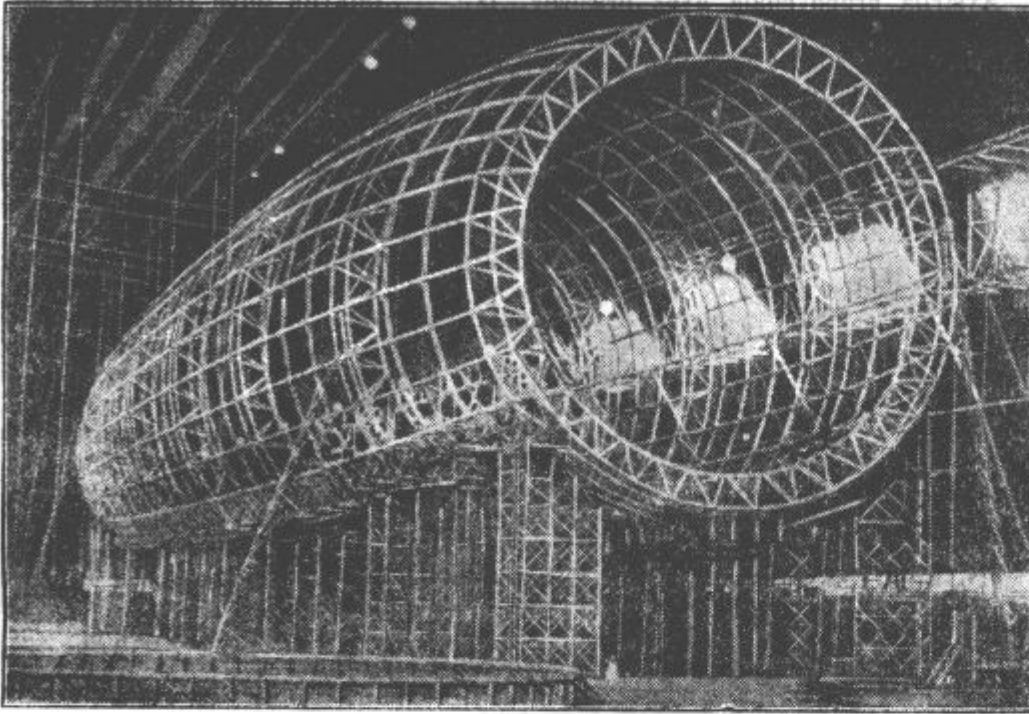
OGRSKI MINISTRSKI PREDSEDNIK NA DUNAJU.

Zabeležiti moramo tudi obisk madžarskega ministrskega predsednika grofa Bethlena na Dunaju. Obe državi sta naši sosedi in zato je ta obisk za nas važen, tem važnejši, ker poročajo tuji listi, da bo pri tej priliki podpisana posebna zvezna pogodba med Ogrsko in Avstrijo.

DRUŠTO NARODOV.

Iz zasedanja Društva narodov v Ženevi pa so pomembni trije dogodki. V imenu tam zbranih državnikov je poslal francoski minister za zunanje zadeve vsem vladam spomenico za ohranitev splošnega miru. Posledica te poslanice je bila odločba Društva narodov, naj se skliče konferenca za splošno razorožitev že dne 2. februarja t. l. Pravijo, da se bo te konference udeležilo nad 4000 oseb. Značilna za splošen položaj pa je tudi zmaga Nemčije nad Poljsko glede ravnanja z nemškimi narodnimi manjšinami na Poljskem. Ta nemška diplomatska zmaga — Društvo narodov je poljsko politiko obsodilo — dokazuje, kako silno se dviga moč in veljavnost Nemčije, kar je za bodoči politični razvoj v Evropi brez dvoma velike važnosti.

Kdor pridobi našemu listu na leto le enega novega naročnika, je že veliko storil za kmetijski pokret.

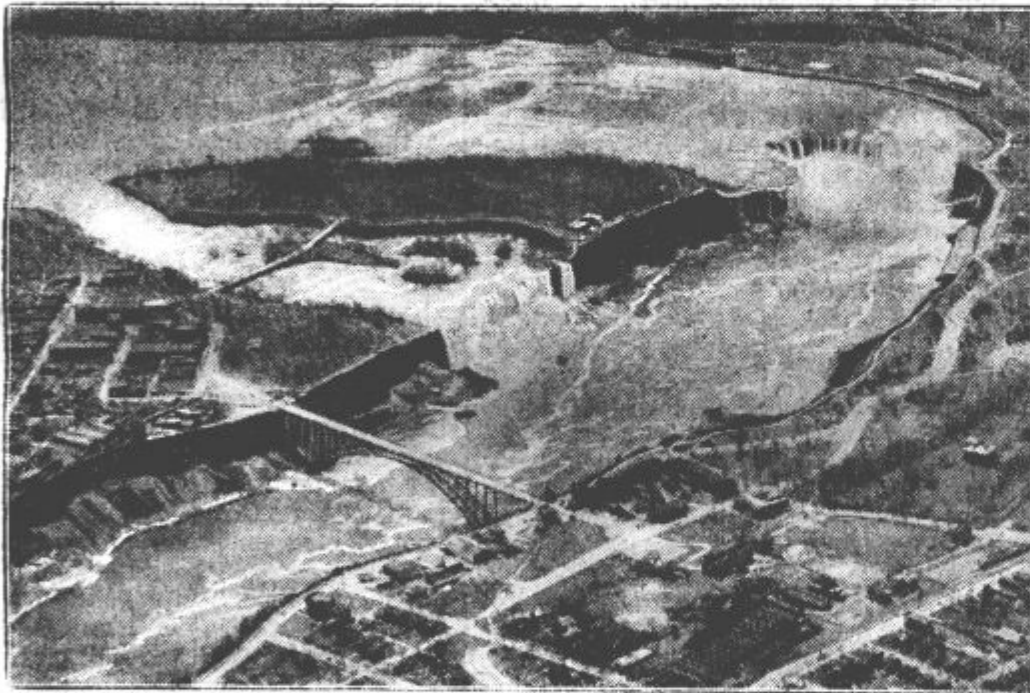

Američani grade nov »Zeppelin«.

V mestu Akron (v državi Ohio) se bliža delo na ogrodju za novo letalo sistema »Zeppelin« svojemu koncu. Ogrodje je iz aluminija in je 200 metrov dolgo. Ko bo pa letalo dogotovljeno, bo dolgo 240 metrov.

Novi ban Savske banovine dr. Ivo Perović

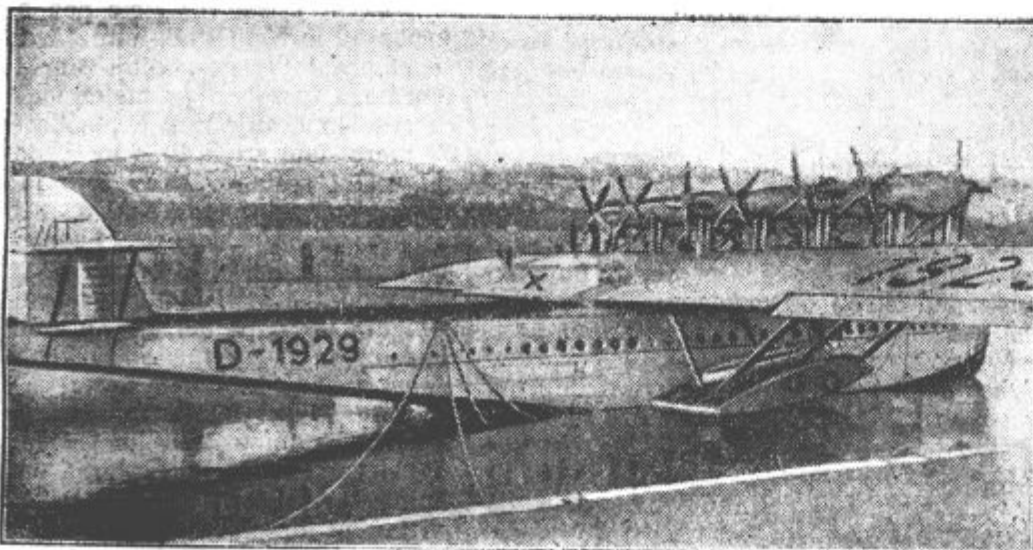

Pogled na Niagaro.

Na ameriški strani niagarskih slapov se je oddrobilo od brega več tisoč ton kamenja v vodo. Kamenje je zropotalo s tako silo v vodo, da se je ljudem zdelo, da je potres. Zaradi visokega kupa kamenja v vodi izgleda slap precej drugače kakor prej. — Na sliki vidimo ameriško stran niagarskih slapov (na levi), v ozadju pa so kanadski slapovi.

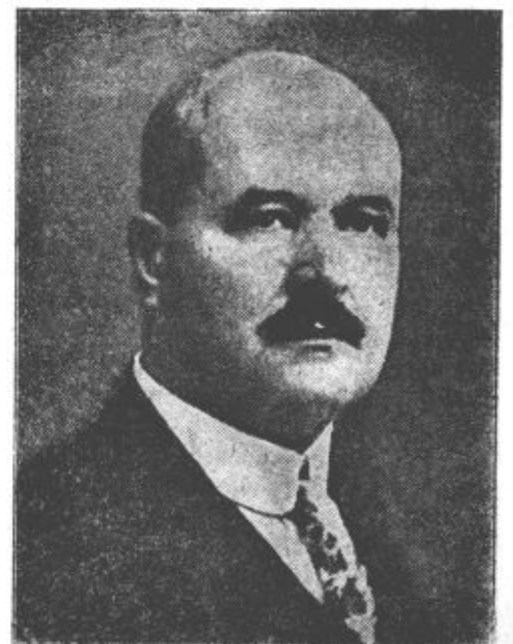

Novi ban Moravske banovine
Jeremija Živanović

Največje nemško vodno letalo »Do X«.

Z ogromnim vodnim letalom, ki ga vidimo na sliki, so nameravali nemški letalci koncem lanskega leta prileteti v Ameriko. Na Španskem se je na letalu pripetila nesreča in pogorelo je na eni strani krilo. Letalo se popravili in bo prihodnje dni nadaljevalo svojo prekmorsko pot.

Novi ban Zetske banovine dr. Uroš Krulj

Novice

Jubilej. Zagrebški nadškof dr. Ante Bauer bo praznoval v četrtek 29. januarja 20letnico, odkar je bil posvečen v nadškofa.

Zasedanje Vrhovnega zakonodajnega sveta se bo pričelo v četrtek 29. januarja.

Sprejemanje strank pri banski upravi ta teden odpade. Gosp. ban Dravske banovine dr. Marušić Drago in pomočnik bana dr. Pirkmajer Otmar v torek 27. t. m. in v petek 30. t. m. zaradi zasedanja banskega sveta ne bosta sprejemala zasebnih strank in deputacij.

Papežovo odlikovanje. Dr. Pitamic, jugoslovanski poslanik v Washingtonu, je bil odlikovan od papeža z viteškim križem sv. Gregorija.

Enodnevní tečaj o rezi v vinogradu se vrši v ponedeljek 9. februarja t. l. na banski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Pouk je teoretičen in praktičen ter traja od 8. do 12. in od 14. do 18. ure.

Za dvig sadjarstva. Uradno poročajo: Beograjska trgovska zbornica je obvestila ministrstvo za kmetijstvo, da dobi konec februarja 100.000 cepičev najboljših vrst ameriških jabolk, ki jih razdeli med sadovnjake v državi, zlasti v onih krajih, kjer so razmere najugodnejše. Ko pridejo sadike, jih porazdele v dogovoru z ministrstvom za kmetijstvo med sadovnjake in posameznike.

Število in sedeži notarjev v Sloveniji. Minister za pravosodje je predpisal te dni uredbo o določitvi števila in sedežev javnih beležnikov, to je notarjev v državi. Na podlagi te uredbe je določenih na področju višjega deželnega sodišča v Ljubljani naslednje število notarskih mest: 1. pet javnih beležniških mest v Ljubljani; 2. štiri javna beležniška mesta v Mariboru; 3. po dve javni beležniški mesti v Celju, Murski Soboti in Ptuj; 4. po eno beležniško mesto v Brežicah, Velikih Laščah in Višnji gori, Vranskem, Vrhniki, Gornjem gradu, Gornji Radgoni, Dolenji Lendavi, Žužemberku, Kamniku, Kozjem, Konjicah, Kostanjevici, Kočevju, Kranju, Kranjski gori, Krškem, Laškem, Litiji, Logatcu, Ložu, Ljutomeru, Metliki, Mokronogu, Marenbergu, Novem mestu, Ormožu, Prevaljah, Radečah, Radovljici, Ribnici, Rogatcu, Sv. Lenartu, Trebnjem, Trzinu, Cerkljani, Črnomlju, Škofji Loki, Šmarju in Šoštanju.

Zborovanje slovenskih obrtnikov. Preteklo nedeljo se je vršil v Ljubljani občni zbor Zveze obrtnih združenj. Udeležilo se je 81 delegatov, ki so zastopali 52 združenj od 57 včlanjenih.

Veliko zborovanje hrvatskih kmetov je sklical za preteklo nedeljo v Varaždinu kmet Karlo Kovačević. Zborovanja se je udeležilo nad 600 kmetov.

Zatiranje svinjske kuge. Finančno ministrstvo je izdalo nalog veterinariskim oblastvom, da v krajih, kjer se čisto pojavlja svinjska kuga, čim prej vse ukrenejo za pobijanje te bolezni. Cepljenje je treba pravočasno opraviti, zakaj če je živina že zbolela, cepljenje več škoduje kakor koristi. Ker je treba svinjsko kugo ločiti od drugih svinjskih bolezni, je treba v vsakem primeru bolezen bakteriološko ugotoviti.

Pri slabem počutju je naravna »Franz-Josef«-grenčica prijetno učinkujoče domače sredstvo, ki se z njim znatno zmanjšajo težkoče in česče zanesljivo koristijo že male količine. Dopisi ženskih zdravnikov hvalijo soglasno prav mlo učinkovanje »Franz-Josef«-vode, ki je posebno izborna za nežni ustroj ženskega telesa. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Avstrija prepovedala uvoz prašičev iz Jugoslavije. Ministrstvo za kmetijstvo v Avstriji je izdalo te dni naredbo, s katero se prepoveduje uvoz vseh vrst prašičev iz Jugoslavije.

V Beogradu bodo zgradili krematorij. V Beogradu se je lansko leto ustanovilo društvo »Ogenj«, katero namerava v najkrajšem času zgraditi krematorij za sežiganje mrličev. Stroški za krematorij bodo znašali 1.400.000 dinarjev. Pododbora tega društva sta se ustanovila tudi v Zagrebu in Novem Sadu z istim namenom.

Na 1000 let zopora je bilo obsojenih 124 članov tajne roparske tolpe v Siciliji. Pred sodiščem se je zagovarjalo nič manj kot 177 banditov. Porotna razprava je trajala več tednov. Obsojenih je bilo 124 obtožencev na skupno 1000 let zopora od 3 do 30 let vsak, 53 jih je bilo pa oproščenih.

Aretacija zloglasnega zločinca. V severni Dalmaciji se je posrečilo orožnikom prijeti zloglasnega zločinca Todora Medića, ki je pred letom dni ušel iz šibeniških zaporov, kjer je čakal na izvršitev smrtne obsodbe. Na njegovo glavo je bilo razpisanih 50.000 dinarjev.

Prepoved zahajanja v gostilne. Novomeško sodišče je prepovedalo posejanje gostiln Ivanu Hódniku v Orehovici za dobo 8 mesecev.

Najstarejši Ljubljančan umrl. V Ljubljani je umrl pretekli teden najstarejši mešan Franc Piškur v starosti 92 let.

Umrl je v Kamniku, zadet od srčne kapi, notar g. dr. Fran Horvat.

Velik požar pri Kostanjevici. V vasi Dobe pri Kostanjevici je nastal v četrtek ponoči preteklega tedna strahovit požar, ki je popolnoma uničil hišo in vsa gospodarska poslopja posestnika Jožeta Griška. Škoda znaša nad 70.000 Din, dočim je bil zavarovan le za 30.000 Din. Gorišek je komaj rešil le golo življenje.

Detomorilko Nežo Brilej iz Senovega so orožniki aretirali. Imenovana je še pred Božičem povila zdravega otroka, ki ga je pa po porodu odnesla v šupo, kjer ga je pustila zmrzniti. Zločinka je po aretaciji izjavila, da je storila zločin iz strahu pred možem, ki se nahaja že dve leti v nekem francoskem rudniku.

Roko je zmečkalo posestniku Francu Poljanšku iz vasi Goropeke pri Žireh, ko je lomil kamenje v kamnolomu. Roko je vtaknil pod ogromno skalo, ki se je ravno v tistem hipu premaknila.

Na 4 leta težke ječe je bil obsojen pred mariborskim senatom Fran Klavžner, viničarski sin iz Gor. Hlapja v Slov. goricah, ker je lanske jeseni ubil kmeta Jurija Frasa.

Odkupovanje tobaka. Monopolska uprava je dosedaj odkupila od sadilcev tobaka v Hercegovini za 107.375.200 Din.

Oskrbnina v ljubljanski splošni bolnici zvišana. Splošna bolnica v Ljubljani je razglasila, da znaša oskrbnina od novega leta dalje z III. razred 32'50 Din (prej 30 Din), za II. razred pa 100 Din (prej 75 Din).

Delavce odpuščajo. V trboveljskem rudarskem revirju se že dalj časa govori o večji redukciji delavstva, ki se bo menda izvršila meseca marca ali aprila. Govore, da bo tedaj odpuščenih okrog 600 rudarjev in to pred vsem neoženjeni in kočarji. Mislimo, da se ti glasovi razširjajo namenoma od Trboveljske družbe, ki bi rada na ta način pritiskala na državo ob priliki pogajanj za novo nabavno pogodbo premoga. — Te dni je pa obvestil izseljeniški zastopnik iz Düsseldorfa ministrstvo za socialno politiko v Beogradu, da nameravajo v Nemčiji odpustiti okoli 1000 naših rudarjev, katerim naj ministrstvo preskrbi delo doma. — Iz Francije se bo pa v kratkem vrnilo 3000 delavcev, ki so ostali brez posla radi vedno hujše nastopajoče gospodarske krize.

Odkrita tolpa trgovcev z dekleti. V Novem Sadu so oblasti odkrile dobro organizirano tolpo trgovcev z dekleti, ki so jih prodajali v javne hiše. Nekaj oseb je že policija aretirala. Izgleda, da so imeli ti trgovci razpredeno svojo organizacijo po vsej Vojvodini.

Železniški predor skozi Ivan planino na progi Sarajevo — Mostar so dogradili in preizkusili. Začetkom februarja ga bodo na svečan način izročili javnemu prometu.

Težke lokomotive za naše železnice. Nemčija nam je te dni dobavila na račun vojne odškodnine večje število težkih lokomotiv, katere je prevzela posebna komisija zagrebške železniške direkcije na Sušaku.

Roparski napad. Na samotno hišo posestnika Jurija Posprnjaka na Remšniku sta izvršila sredi noči dva predrzna vlomilca napad ter odnesla 5000 Din gotovine, ki jih je imel Posprnjak skrite pod zglavjem. Roparja sta bila oborožena s koli in stopivša v sobo sta zakričala: Denar ali smrt. Prestrašeni starček, ki ima že 86 let, se ni mogel braniti in sta hitro prebrskala posteljo in pobrala denar, nato pa brez sledu izginila.

Nesrečna smrt dveh bosancev. V mali sobici restavracije na gor. kolodvoru v Ljubljani so prenočevali od pretekle sobote na nedeljo 45-letna Bosanka Alka Ramičeva in njen sin ter 22-letni Karalović. V sobici so zakurili peč z ogljem. Ko so že trdno zaspali, se je razvijal v sobici tako močan strupeni plin, da je Ramičevo in njenega sina zadušilo, Karalovič pa v brezupnem stanju pripeljal v bolnico.

Avto je zgorel na cesti. V bližini Sp. Gmeljnov je v nedeljo zgorel velik osebni avto, v katerem so se vozili štirje potniki. Avtomobilisti so se rešili, iz voza pa je ostalo le kup železja.

Ljubljana ima po najnovejših podatkih 1460 trgovin, 1947 obrtnikov rokodelcev, 565 koncesijoniranih obrti, 39 obrtnih združenj in 37 tovarn.

Krvnik Hardt iz Sarajeva je pretekli teden izvršil smrtno obsodbo nad zločincem Isenovićem v Kumanovem, ki je bil obsojen na smrt na vešalih radi dveh roparskih umorov. Ker je bil to prvi slučaj, da se je izvršila v tem kraju smrtna obsodba z obešanjem, je vladalo med ondodnim prebivalstvom za justifikacijo velikansko zanimanje. Na vse zgozdaj je zasedla množica prostor, kjer so bile postavljene vislice. Ob 7. uri so privedli obsojenca pod vešala. Srežki pisar mu je še enkrat prečital smrtno obsodbo, katero je mirno poslušal. Nato je zločinec stopil na stolček pod vislicami in krvnik je opravil svoj posel. Po par minutah je zdravnik ugotovil smrt obsojenca, krvnik pa je slekel rokavice, jih vrgel pred noge obešenca in rekel proti sodnikom: Gospod predsednik, pravici je zadoščeno.

Da bi prišel čez zimo pod streho in do kruha, si je izmislil 17-letni Jaroslav Čoh, ki je stanoval pri gospodnji Mariji Povsavi v Mariboru, posebno premeten načrt. Ker mu je bilo stanovanje radi neplačila odpovedano, bi moral fant sredi zime na cesto. Ko so odšli dijaki sostanovanci v šolo in gospodinja na trg, je vzel v roke sekuro, razbil vrata od sobe gospodinje, nato pa še sebe z nožem ranil v stegno. Prišel je kričati na pomoč in padel v nezavest. Prihiteli so ljudje in policija. Dvignili so fanta ter ga spravili k zavesti. Prestrašen jim je pričel razkladati o roparskem napadu in vladu, katerega žrtev je tudi sam postal. Fanta so spravili v bolnico, kjer je kmalu priznal lumparijo in povedal, da je vse to namenoma storil, da bi prišel v bolnico, ker bi bil drugače na cesti. Namen se mu je torej posrečil. Najbrže pa bo imel po bolezni še drugo stanovanje pripravljeno.

Požar v Romuniji. V romunskem mestu Buce je izbruhnil te dni požar, ki je popolnoma uničil trgovski del mesta. Škodo cenijo na 40 milijonov lejev.

Rožna dolina. (Zdravnik dr. Edvard Šavnik v Kranju.) Mislil nisem, da bo moj prvi dopis v Vaš cenjeni list posmrtnica, in to mojemu preblagemu zdravniku in dolgoletnemu prijatelju mojemu in mojih, ki je včeraj umrl 80 let star. Rojen kot sin lekarnarja Boštjana Šavnika v Kranju je Edvard odlično dovršil gimnazijo in univerzo, kjer je bil najljubši tovariš pokojnemu pisatelju Janku Kersniku, šel najprej za zdravnika v Laško, nato pa se nastanil v Kranju. Kot zdravnik je po svojem odličnem znanju in po lepem, odločnem nastopu dosegal najlepše uspehe v mestu in na kmetih. Kot meščan se je v obč. odboru z vso odločnostjo zavzel za vpeljavo vodovoda iz Kokrške doline z izvrstno gorsko vodo. Kot človek je zlasti skrbel za revne dijakke in zanje v devetdesetih letih osnoval Dijaško kuhinjo, ki je bila punčica njegovega duševnega očesa. Pri Sokolu je telovadil, rad hodil po planinah, predsedoval Čitalnici in vrlo sodeloval pri čitalniškem orkestru, ki ga je bil v osemdesetih letih v Kranju ustanovil skladatelj Viktor Parma. Ko odhaja za vedno iz svojega Kranja dr. Edvard, ta plemenita, značilna osebnost s kranjskih ulic, nastaja za njim vrzel, da je zadelati skoro mogoče ni. Edvard, ali si res umrl? Ne, oči le časne si zaprl, pa si šel k Zdravniku Večnemu, po čigar stopinjah si skušal hoditi, po dobro in težko zaslužen plačilo svoje. Upamo, da se stari znanci in prijatelji in pacienti Tvoji kmalu snidemo s Teboj v rajskih dvorih, kjer boleznini in ne boš imel več posla ter boš lahko počival in užival zaslužen pokoj. Kmalu? Da. Če bi bilo naše življenje in čakanje na prijatelja Edvarda tudi še večletno, koliko ga je! Pet pedi! — Na dan sv. Boštjana (godovni dan pokojnikovega očeta) 1931. — Maks Pirnat.

Jezuiti v Beogradu. Listi poročajo, da je kupil jezuitski red v Beogradu eno največjih tamošnjih posestev za 15 milijonov dinarjev. Jezuiti nameravajo zgraditi na kupljenem svetu mogočno katedralo in šolo.

Ubil očeta mesto strica. V družini Križanić v Dragačanih pri Karlovcu sta se smrtno sovražila brata Anton in Ferko radi dediščine. Te dni sta se znova sprla in Ferko je dejansko napadel svojega brata in ga težko ranil. Med pretepom je prihitel na pomoč svojemu očetu tudi Ferkov sin, ki je pa v temi zabodel z nožem svojega očeta namesto strica.

Znižanje obrestne mere v Švici. Švicarska Narodna banka je znižala obrestno mero z 2 in pol na 2 odstotka.

Lajtersperg p. Mariboru prekrščen v Sp. Posjekovo. Na prošnjo občinskega odbora je vasi Lajtersperg v mariborskem srezu Dravske banovine s sklepom ministrskega sveta in ministra notranjih zadev generala Petra Živkovića dovoljena sprememba imena v Sp. Posjekovo.

Volitve predsednika avstrijske republike. V začetku prihodnjega meseca se morajo vršiti na podlagi spremenjenih določb avstrijske ustave volitve predsednika republike. Volitve bodo direktne. Kot kandidati bodo po vsej verjetnosti nastopili za socialne demokrate dr. Renner, za kršč. socialiste sedanji predsednik dr. Miklas in za meščane pa dr. Schober, ki pa pri izvolitvi ne pride resno v poštev.

Rudniška nesreča v Angliji. V rudniku Anchengeoch na Angleškem je prišlo do eksplozije podzemnih plinov, pri čemer je našlo smrt pet delavcev.

Angleške vojne ladje v naših vodah. Pretekli teden je prispelo v Boko Kotorsko več angleških vojnih ladij, katere so bile od našega ljudstva navdušeno pozdravljene in prijateljsko sprejete.

Žrebanje Vojne škode. Dne 16. januarja t. l. je bilo v oddelku za državne dolgove in državne kredite finančnega ministrstva sedmo žrebanje dobitkov obveznic 2 in pol odstotne vojne škode. Pri tem so bile izžrebane te-le serije: 94. 734, 854, 948, 1034, 1146, 1241, 1318, 1352, 1749, 1823, 2036, 2191, 2339, 2342, 2368, 2618, 3106, 3175, 3189, 3219, 3471, 3760, 3981, 4005, 4227, 4355, 4413, 4491, 4652, 4660. Ker ne bo naknadnega žrebanja, je ta lista izžrebanih serij definitivna. Izmed amortiziranih serij se počenši s 1. marcem t. l. vsaka obveznica plača po 1000 Din, kupon št. 7 počenši s 1. februarjem, enako tudi kupon št. 7 za ostale neamortizirane obveznice 2% posojila vojne škode. Nedvignjene vsote zastarajo v roku 5 let, neplačane obresti pa v roku 1 leta. Po čl. 4 zakona o izplačilu vojne škode zastara kupon 27 dne 31. jan. 1932, amortizirane obveznice 7. žrebanja pa prvi dan meseca februarja 1936. Pravica izplačila obveznic amortiziranih 1926 zastara 1. marca t. l. Te obveznice so teble serij: 32, 84, 404, 407, 633, 796, 816, 1654, 1753, 1858, 1868, 2295, 2408, 2635, 2676, 2882, 3180, 3215, 3301, 3486, 3636, 3685, 3761, 3875, 4143, 4212, 4342.

Iz življenja Napoleona Velikega.

O prvem cesarju Francozov vemo, da je bil v jedi in pijači zelo zmeren. Če je bil na bojišču, mu ni bilo prav nič na tem, če je moral ostati en dan več ali manj brez jedi in pijače, in če so njegovi najbližji prijatelji in tovariši stokali nad trpljenjem in pomanjkanjem, ki ga prinaša bojevanje, se je Napoleon

temu vsemu le smejal. Toda tudi v mirnih časih je redko prihajal točno k obedu, kajti vedno je bilo dovolj avdijske in konference z maršali in z ministri in dostikrat je bilo že ura enajst, ko si je dal prinesiti šele zajutrek na veliko jezo kuharjevo. Jed so namreč čakale pripravljene že cele ure.

Napoleon je zajutrkoval pri mali mizici, pri kateri je stal njegov dvorjan v srebrni uniformi. To je bil imenitna osebnost, ki je bil še pred Napoleonom v službi visokega plemstva. Plače je prejemal na leto 6000 frankov (za takrat visoka vsota!), dobival je pa poleg tega še vedno manjša in večja posebna darila, ki so tudi nekaj nanesla. Njegova služba pa ni bila vedno prijetna. Če se je namreč Napoleon kaj raztogotil, je mizico z jedili kar prevrnil, ubogi dvorjan pa je moral potem preskrbeti novo jed. Napoleon pa se je pri vsi svoji togotosti navadno kmalu potolažil, nakar je dvorjana zadovoljno potapljal po ramah.

Zajutrkoval je Napoleon zelo preprosto, vsaj v primeri z bivšimi francoskimi kralji. Nekdanji kralji so morali imeti za zajutrek na tucate jedil, Napoleon pa je določil sledeči vrstni red: Juha, tri čvrstejše jedi, nekaj prikuhe in črno kavo. Popil pa je pol steklenice rdečega vina. Kasneje je zajutrkoval še bolj preprosto.

Poznalo pa se je Napoleonu tudi pri jedi, da ni bil »od stanu«. Jedel je naglo, v usta je nosil velike kose in jih malo žvečil in svojo uniformo si je dostikrat omadeževal z omako. Jedel je vsevprek; včasih je začel jesti sadje, končal pa je obed z juho. Najrajše je jedel priproste jedi. Posebno rad je jedel perotnino, ki so mu jo morali pripravljati na vse mogoče načine. Tudi makarone s sirom je jedel prav rad, vsaj je bil pravzaprav Italijan.

Ko je pa enkrat nadzoroval neko trdnjavo, je hotel pokusiti hrano priprostih vojakov. Nesreča pa je hotela, da je res našel las v juhi. Skrbno je potegnil las iz juhe, juho pa je z največjo silo popil.

Posoda, s katere je jedel, je jedel srebrna. Imel pa je tudi dragoceno posodo za slavnostne prilike. Vse posodje so cenili na več milijonov frankov.

Cesar Napoleon je zajutrkoval navadno sam. Šele kasneje, ko je dobil sina, mu ga je morala dvorjanka vedno prinesiti k mizi.

Dostikrat so bili povabljeni na zajutrek tudi učenjaki in umetniki, pa tudi takrat zajutrek ni nikoli dolgo trajal. Takoj po zajutreku je odšel na svoje delo, ki ga ni imel ravno malo.

Kmetško gibanje v Švici.

(Nadaljevanje.)

Ta zadruga prevzema tudi jamstvo za take poljedelske delavce, ki so vsaj deset let služili na kakem kmetškem gospodarstvu in si žele osnovati lastno ognjišče.

S to zadrugo sporedno je kmetško tajništvo osnovalo v okrilju zveze pomočni fond za tiste nesrečne kmete, ki so po nesreči, a brez lastne krivde zašli v bedo. Ta fond znaša nad četrtilijona frankov.

S tem bi bila v najkrajših potezah opisana cela organizacija švicarske kmetške zveze, ki je v glavnem delo nje voditelja dr. Ernsta Laura.

Delovanje in uspehi zveze.

Švicarska kmetška zveza se je takoj v začetku svojega delovanja trudila na vso moč, da zbere vse kmete v svojih vrstah. Ko se ji je to tekom nekaj let popolnoma posrečilo, je začela delati na to, da dokaže javnosti in vladi, da je švicarsko kmetijstvo, kakor tudi kmetško gospodarstvo zabredlo v krizo samo radi slabe državne gospodarske politike. Vodstvo švicarske gospodarske politike je bilo takrat v rokah industrije in tr-

govine, in je popolnoma razumljivo, da sta ti dve panogi narodnega gospodarstva imeli od države največjo gospodarsko pomoč. S tako politiko je bilo ustrezno tudi delavcem po mestih, kmetijstvo pa je bilo prepuščeno popolnoma samemu sebi.

Ko so bili zbrani prvi rezultati iz kmetških knjigovodstev, je bilo vsem odločilnim faktorjem jasno, da je treba v državni politiki novega duha, ki bo skrbel tudi za kmetške potrebe. Bilo je jasno, če se nadaljuje stara politika, da bo Švica ostala nele brez kmetškega stanu, ampak tudi brez pridelovanja najvažnejših življenjskih potrebščin, s čimer bi bila ogrožena samostojnost švicarskega ljudstva.

Po taki spremembi mnenja o važnosti kmetškega stanu, je kmetškim voditeljem uspelo spremeniti takratno državno carinsko politiko. Na zahtevo kmetških prvakov je predložila švicarska vlada l. 1903. parlamentu nov carinski zakon, ki je v glavnem uvaževal vse zahteve kmetijstva. — Vedoč, da se bo dvignila proti novemu zakonu velika opozicija, ki je združila vso industrijo in trgovino ter delavstvo, je parlament predložil načrt carinskega zakona vsemu ljudstvu na glasovanje. Kako močen je bil že takrat

kmetški pokret v Švici, najbolj dokazuje izid glasovanja za novi carinski zakon, ki je bil sprejet z ogromno večino nad stotisoč glasov.

Na podlagi novega carinskega zakona so bile tedaj sklenjene mnoge trgovinske pogodbe s sosednimi državami. Te pogodbe so v mnogem ustrezale domačemu kmetškemu gospodarstvu in s tem ustvarile nove predpogoje za gospodarsko obnovo. S sprejetjem novega carinskega zakona in ko so stopile v veljavo nove trgovinske pogodbe, se je začelo v državi blagostanje, kakor nikoli dotlej. Izvoz se je podvojil, ravno tako tudi narodni prihranki. Da je novo stanje dvignilo splošno blagostanje ljudstva, je najboljši dokaz to, da je konsum švicarskega ljudstva porasel od prej za 10%.

Dve leti pozneje je sprejel švicarski parlament zakon o življenjskih potrebščinah. V moderni trgovini so na razpolago mnoga umetna sredstva, s katerimi se dajo ponarediti življenjske potrebščine; zato je kmetška zveza zahtevala zakon, ki bi preprečil trgovino s potvorjenimi hranivi. To je zveza zahtevala predvsem iz zdravstvenih razlogov, hotela pa je tudi izločiti iz konkurence proizvode, ki so cenejši zato, ker so manjvredni po kakovosti. (Nadaljevanje prih.)

Ljudje brez nahoda.

Ena najbolj nadležnih in sitnih bolezni je nahod. Ta nadležnost je dala Amerikancem povod, da so začeli na veliko organiziran boj proti tej nadlogi. Iz javnih sredstev je dala država 200.000 dolarjev na razpolago raznim ustanovam in organizacijam, ki so se vrgle z vso silo na delo. Tako se je zgodilo, da priporočajo sedaj po celi Ameriki plačani agitatorji ljudem, naj jedo kolikor mogoče mnogo pomaranč, kar bo pridelovalcem tega sadeža v Kaliforniji prinašalo gotovo lepe dohodke, nadalje pa priporočajo še telesne vaje, utrjevanje telesa, mrzle kopeli in spanje pri odprtem oknu. Da pa prebivalstvo v boju proti nahodu ne bi omagalo, ustanavljajo posebne »klube proti nahodu«. Zlobni jeziki sicer pravijo, da se v takih klubih tudi pridno uživa v Ameriki prepovedani alkohol, ampak to ne bo res...

Proti nahodu Amerikanci ljudi tudi cepijo (kakor pri nas n. pr. proti kozam). To cepljenje je razumljivo, ker nese fabrikantom cepiva lepe dobičke. Za cepljenje proti nahodu delajo Amerikanci velikansko reklamo; zlobni jeziki pa zopet pravijo, da ima vsa ta reklama čisto drug namen, namreč dati Amerikancem zopet nov pogum za življenje in njihove misli odvrti od neštevilnih bančnih polomov...

Tako je v Ameriki. Sedaj pa nekaj resnejšega.

Spati pri odprtem oknu in svoje telo utrjevati je gotovo prav lepo in koristno. Človek se pa ne utrdi, če gre iz hladne kopeli na hladen zrak, kajti v tem slučaju pride človek iz mrzlega na mrzlo. Mnogo bolj se utrjujemo, če se umivamo ali kopamo v kolikor mogoče vroči vodi ali pa v vročem zraku (tople zračne kopeli) in gremo potem, ko je telo silno pregreto, pod mrzlo vodo. Sploh pa je bolje, da vsak, kdor se hoče utrjevati, vpraša prej svojega zdravnika, kaj je zanj najbolj primerno. Med vojno n. pr. smo spali v hladnih šotorih ali pa prav kar na prostem. Nahoda zaradi tega navadno ni nihče dobil, pač pa občutno trganje po udih, ki ga bo eden ali drugi užival celo svoje življenje. V takih slučajih je že bolje, če dobi človek le nahod, ki neha že čez nekaj dni.

Proti nahodu pa imamo jako dobra in zanesljiva domača sredstva, ki so navadno precej boljša kakor najbolj draga zdravila.

Na ulicah, v slabo zračenih stanovanjih, v delavnicah, v pisarnah, v šolskih sobah in tudi v raznih zabaviščih je v zraku navadno mnogo saj in prahu. Te saje in prah vdihavamo skozi nos. Nosna sluznica (tenka kožica v nosu) ima sicer precej moči, da se te sajaste in prašne nadloge ubrani, vendar pa ne vedno. Zato je treba pred vsem skrbeti, da ohranimo nosno sluznico zdravo in močno.

Najlažje dobimo nahod, če gremo zjutraj iz toplo zakurjene sobe na prosto. V zakurjenem prostoru je zrak navadno suh, in zato se osuši v njem tudi sluznica. O tem se vsak lahko sam prepriča. Suha sluznica pa ne more več škodljivega prahu »vezati na sebe« in zato prodirajo taki škodljivci lahko tudi precej daleč v notranjost in — nahod je tu!

Zato pa naj vsak, kdor stopi zjutraj iz toplo zakurjene sobe ven v mraz, skrbi za to, da bo njegova sluznica v nosu mokra. To ne stane nič. Zjutraj namreč, ko se umivamo, je dovolj če pomočimo nos v vodo toliko, kolikor ga pač moremo, ne smemo pa vode vleči v nos v višje dele nosu.

Dobro je tudi, če se umivamo poleti in pozimi v kolikor mogoče vroči vodi. Ne v mlačni vodi, ampak v vroči! Živa bitja potrebujejo toploto — mraz potrebuje le sneženi mož!

Gospodarstvo

Med in mleko.

Nekje sem čital, da je Ljubljana potrošila v enem letu par tisoč kilogramov medu. Spominjam se, da se je pisec dotičnega članka precej čudil, da je Ljubljana tako slab potrošač.

Konsum se računa tako, da se poišče, koliko odpade potrošenega predmeta na glavo prebivalca. Za Ljubljano se menda ne more reči, da odpade več nego en četrt kg medu na leto. A mi v naši banovini sami ga pridelamo menda okoli 500.000 kg, oziroma ta množina nam ostane za uporabo in prodajo. Celokupen pridelek se ceni na okoli 800.000 kg.

Naši čebelarji se trudijo na vse načine, da bi blago prodali. Z izvozom je slaba, ker nam ruski med in med iz Amerike močno konkurirata. Ruski med, postavljen v Hamburg, se prodaja na drobno po 12 Din za kg. Pri tem položaju nam ne ostane drugo, kot domači trg. Žalibog, domači trg je pa tako slab v tem pogledu, da kar ne moremo misliti. Vzrokov temu je več. Predvsem nam na tem polju manjka sistematične propagande za konsum. In ako se tu ali tam v naših meščanskih listih pokaže kaka bela vrana, navadno to, kar šablonski kopiramo. Tako je bilo z nekim člankom, ki je bil povzet iz nekega laškega lista in ki so ga skoro vsi naši listi prinesli. To je bil menda drugi ali tretji propagandni članek, odkar se spominjam. Mi imamo tudi svojo medicinsko fakulteto in profesorji, ki poučujejo, bi lahko veliko napisali o koristi medu za zdravje in to osobito za deč. Niti laičnih člankov in razprav nimamo, radi tega posegamo po tujem in še to žalibog samo tu pa tam. Sistematične propagande ne poznamo in radi tega je tudi naš konsum tako majhen. Enako je s konsumom mleka in mlečnih izdelkov. Ustanovilo se je neko društvo, ki naj to propagira, kakor to delajo v Švici, Avstriji in sploh po vseh agrarnih in industrijskih državah. Pri nas, kakor se vidi, tega nimamo, kot da nam ne bi bilo treba. Glavno je, da je društvo tu in namen dober. Propaganda pa stane in denarja — in? Kmet mora pač biti zadovoljen, da štedi in pazi, da da v hranilnico, ker drugače dobi opozorilo v podobi »zapravljanja in neracionalne obdelave zemlje« in še bogve kaj. Štediti je že lepo, ako je kaj. A kje naj vzame kmet denar, ko pa produktov ne proda in kar proda, da za denar, ki komaj zadostuje za dnevne potrebe in dajatve. Da bo naš kmet spet ono, kar je bil in si vsaj v malem opomogel, je treba, da se mu pomaga vsaj tam, kjer se da. Vsaj pri onih malenkostih, ki so izvedljive in brez posebnega truda. Vsaj v onem, kar že delajo drugi narodi za korist kmeta. Ker, ako kmet ne bo imel denarja, bo naše gospodarstvo pešalo in z njim naša trgovina in industrija. Ali ni tako?

G. Gomišek.

Živinozdravnik St. Arko:

Poškodbe na kopitih.

V zimskem času, ko so konji ostro kovani, se kaj pogosto pripetijo poškodbe na kopitih. Navadno se konj sam rani oziroma poškoduje občutljive dele svitka ali krone na zgornjem delu roga, ker se nastopi z drugo nogo.

Svitek ali krona kopita, ki obkroža kakor venec zgornji rob rožene stene, je oni del kopita, ki je poln krvnih žil in živcev in iz katerega raste rog. Če se ta občutljivi del poškoduje, je s tem tudi pravilna rast roga pokvarjena. Ne glede na to, nastane navadno iz sveže ra-

DOBER IN ZVEST NAROČNIK

poravna svojo naročnino najraje takoj ob novem letu. Če še niste, storite tudi Vi tako. Uprava lista Vam bo za to hvaležna! Položnice v to svrho smo priložili vsem že pred novim letom.

ne gnojno vnetje, ki končno uniči žilnate nitke svitka. To ima za posledico, da postane rog spačen. Tako grdo spačeno kopito seveda znižuje ceno živali. To pa nazadnje še ne bi bilo najhujše, samo da konj ne šepa in da je sposoben za delo. Pripeti se pa navadno, da se gnojenje ne omeji samo na svitek, temveč se od tu razširi v notranjost kopita. Tako pride do gnitja kopitnih hrustancev.

Ko se razširi vnetje od svitka do hrustancev, se en del zagnoji. Ker ležijo hrustanci v notranjosti kopita, obdani od trdega roženega oboka, ne more gnoj odtekat in si zato poišče pot navzgor proti mehkeemu svitku. Gnoj zleze torej na vrh pod krono, ki se vsled tega na novo vname in močno ter v večjem obsegu zateče. Kmalu na to predre gnoj skozi svitek na prosto in na kroni opazimo gnoj. V tem primeru govorimo o pijavki kopitnega hrustanca. Zelenkasta barva gnoja je značilna za gnitje kopitnih hrustancev. Ko je vneti del hrustanca zgnil, otekline na svitku precej splahne, odprtina se sčasoma zaceli in človek bi mislil, da je bolezen ozdravila. Na žalost je pa to samo navidezno, ker kmalu se pojavi na svitku nov otok, gnoj se prične izcejati iz nove odprtine in tako se bolezen ponavlja kar naprej.

Vsled vedno se ponavljajočih oteklin v svitku in okolici postane sčasoma noga debelejša, konj stalno šepa in tako se stvar vleče mesec in mesec, dokler je še kaj hrustanca v kopitu. Hrustanec gnije namreč počasi in bolezen se prestavlja navadno od zadnjega petnega dela kopita proti sprednjemu. Konj večidel ni sposoben za delo, vsled bolečin hujša in pride slednjič ob nogo. Le v redkih slučajih se bolezen sama ozdravi, četudi je pri tem kopito hudo spačeno.

Izpiranje ran in vbrizgavanje z različnimi zdravili v notranjost kopita ne more zaustaviti gnojnega razpadanja hrustancev. Tudi ako se odstrani z operacijo le en del hrustanca, ostali, navidezno zdravi del, še vedno gnije naprej. Zato se je v takem slučaju odločiti za radikalno operacijo, s katero se izreže ves hrustanec. Tako operacijo pa zamore izvršiti le dobro izvežban živinozdravnik.

Namen teh vrstic je predvsem ta, da se opozori na to, kako se da gnitje hrustancev preprečiti. Vsaka rana ali poškodba na kopitu, pa najsi izgleda še tako malenkostna, se mora že takoj v začetku pravilno zdraviti. Če se to opusti ali ravna nepravilno, lahko nastanejo komplikacije, ki končno dovedejo do pijavke kopitnega hrustanca. Poškodbe na svitku, posebno še, če se je odločil del roga od žilnatih delov, je treba takoj očistiti, razkužiti in žilnate dele spraviti s tiščočo obvezo nazaj v pravilno lego. Ako se v par dneh strokovnjaško izvrši, je konj v par dneh zdrav, rog ne ostane spačen in s tem smo preprečili vse hude posledice.

Kako se poškodbe na svitku ali nastopi zdravijo, ne bi imelo smisla na tem mestu opisovati. To se ni mogoče naučiti samo iz opisa, temveč se mora biti praktično izvežban, da se ne napravi več škode kot dobička. V nujnih slučajih, če ni blizu živinozdravnika, se obrnite na dobrega podkovskega kovača, ki bo v lažjih slučajih izvršil potrebno razkužbo in tiščočo obvezo.

Na koncu naj še pripomnim, da pride do pijavke kopitnega hrustanca lahko tudi vsled drugih vzrokov, tako vsled gnojnih otisk, kopitnih razpok, vbodov in zakovanja, ako se zdravljenje istih zanemari.

Razglas. Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani je s svojim odlokom z dne 21. januarja t. l. št. III. No. 994/1 odredila, da se vrši tudi letos na tukajšnji banovinski ustanovi 9mesečni tečaj za kmečke in vinčarske mladeniče v svrhu temeljite izobrazbe v vinarstvu, sadjarstvu in kletarstvu. V tečaj, ki traja od 1. marca do 30. novembra, se sprejme 12 mladeničev, ki so stari najmanj 16 let, dovolj razviti in zdravi za opravljanje vseh praktičnih opravil. Pouk je v prvi vrsti praktičen in v toliko tudi teoretičen, v kolikor je to za boljše razumevanje vsakega posameznega opravila v vinogradu, trsnici, sadovnjaku, drevesnici in vinski kleti neobhodno potrebno. Gojenci dobe prosto stanovanje, brezplačno popolno oskrbo in mesečno po 50 Din za nabavo potrebnih učil. Prošnje za sprejem je opremiti s koleki za 25 Din (20 in 5) in jim priložiti: 1. krstni list, 2. zdravniško spričevalo, 3. odpustnico ljudske šole, 4. navstveno spričevalo in 5. izjavo staršev, da puste prosilca 9 mesecev nepretrgoma v tečaju. Tako opremljene prošnje naj prosilci osebno predložijo do najkasneje 15. februarja t. l. pri upravi banovinske trsnice in drevesnice v Kapeli, pošta in žel. postaja Slatina Radenci. Upravnik: J. Glaser.

ZIVINA.

Na ljubljanski semenj je bilo pripeljanih 136 konj, 54 volov, 17 krav, 5 telet, 60 malih in 26 velikih prašičkov. Prodanih: 20 konj, 22 volov, 10 krav, 3 teleta, 50 prašičkov. Cene so ponovno popustile in so bile sledeče: voli I. 8, II. 7, III. 6-50, krave debele 5 do 6, klobasice 3 do 4, teleta 10 do 11, prašički za klanje 8 do 9 Din za kg žive teže; konji 300 do 5000 Din, prašički 150 do 200 Din. Sejem ni bil poseben, ker je bila druga sreda v mesecu, ampak za silo je že bilo.

TRŽNE CENE V LJUBLJANI.

dne 15. januarja 1931.

Govedina: V mesnicah po mestu: I. vrste 16 do 20, II. 14 do 18. Na trgu: 1 kg govejega mesa I. 16 do 20, II. 14 do 18, III. 10 do 12 Din.

Teletina: 1 kg telečjega mesa I. 23, II. 18 Din.

Svinjina: 1 kg prašičjega mesa I. 20 do 23, II. 16 do 18, slanina trebušne 14, slanina ribe in sala 16 do 17, slanina mešana 16, slanina na debelo 15, masti 17 do 18 Din.

Drobnica: 1 kg koštrunovega 14 do 15, jagnjetine 18 do 20 Din.

Konjsko meso: 1 kg konjskega mesta I. 8, II. 6 Din.

Perutnina: Piščanec večji 20 do 40, kokoš 25 do 40, petelin 20 do 35, domači zajec, manjši 8 do 10, večji 12 do 20 Din.

Divjačina: Divji zajec 35 do 45, 1 kg srne 30 Din.

Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka 2-50 do 3, 1 kg surovega masla 25 do 28, 1 kg črnega masla 36 do 44, masla 36 do 40, bobinjskega sira 24 do 28, sirška 7 do 8, eno jajce 1-25 do 1-50 Din.

Kruh: 1 kg belega 4, črnega in rženega 3-50, navadna žemlja — 50 Din.

Specerijsko blago: 1 kg kave Portoriko 80 do 84, Santos 52 do 54, Rio 36 do 40, pražene kave I. 90 do 100, II. 80 do 90, III. 66 do 70, IV. 56 do 60, kristalnega belega sladkorja 12 do 12-50, sladkorja v kockah 13-50, kavne primesi 18, riža I. 9, II. 7, 1 liter namiznega olja 18, jedilnega 17, vinskega kisa 4-50, navadnega kisa 2-50, 1 kg soli morske 2-50, soli kamene 2-75, celega popra 70, mletega popra 72, paprike III. vrste 32, sladke paprike, po kakovosti 46, 1 liter petroleja 7-50, 1 kg testenin I. 10, testenin II. 9, pralnega luga 3-75, čaja 80 Din.

Mlevski izdelki: 1 kg moke št. 0, na debelo 310 do 355, na drobno 3-75, št. 2, na debelo 275 do 295, na drobno 3-50, št. 3, na debelo 245, št. 4 na debelo 220 do 250, na drobno 3-25, št. 6 na debelo 210, na drobno 2-75, 1 kg kaše 5 do 6, ješprenja 5 do 6, ješprenjčka 8 do 10, otrobov 1-50 do 2, koruznega zdroba 4 do 4-50, pšeničnega zdroba 4 do 5, ajdove moke I. 7, II. 5, ržene moke 3-50 Din.

Krma: 1 q sladkega sena 100 Din, polsladkega 85, kislega 75, slame 60 do 70 Din.

Kmetska mladina.

Naš kmetsko mladinski pokret se je začel v zadnjih časih živahno gibati. Osrednji odbor Zveze je takoj začel pod pritiskom potreb prireditelj prosvetno-organizatorične tečaje, na katerih dobe nadarjeni kmetski fantje mnogo koristnih nauk, kar jih vsposablja za delo prosvetnega in gospodarskega značaja na vasi. Tak prepotrben tečaj se bo vršil od 23. februarja do 1. marca. Ker pa Zveza nima za dostojnih finančnih sredstev za kritje tako velikih bremen, se obrača na prijatelje kmetskega napredka, da ji po svojih močeh prispejijo na pomoč. Pokrenili smo v ta namen nabiralno akcijo živil, ki jih bo jemala v račun kuhinja Delavske zbornice, kjer nudi Zveza našim fantom brezplačno hranilo. Obrnili smo se z nabiralnimi polami na nekatere naše prijatelje in jih prosimo, da nam do 30. t. m. sporočijo, koliko so nabrali. Vse, ki so nabiralne pole prejeli, prosimo, da nam čimprej javijo, koliko jim bo mogoče na ta način doseči za našo stvar.

Odbor.

SEJMI.

1. februarja: Jurklošter.
3. februarja: Krško, Žužemberk, Lukovica, Škofja Loka, Loški potok, Metlika, Sv. Marija v Jarenini, Trbovlje, Sv. Jakob pri Kalobju.
4. februarja: Št. Jernej.
5. februarja: Črnomelj, Borovnica, Sv. Peter pod Sv. goro.
6. februarja: Gornji grad.
7. februarja: Gor. Logatec.

VALUTE.

Dati moramo za:

1 nemško marko	Din 13'45
1 avstrijski šiling	Din 7'97
1 ameriški dolar	Din 56'40
1 českoslovaško krono	Din 1'68

Brezobrestna posojila

za zidavo hiš, za nakup hiš in posestev, za prevzem hipotek na hišah in posestvih daje svojim članom

„Jugrad“

Jugoslovanska gradbena in kreditna zadruga
r. z. s. o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 10/I.

Pravila proti plačilu Din 5* — v znamkah. Za odgovor prosimo znamko.

Uradne ure od 8 12 in od 14—18.

„JUGOSLAVIJA“

Splošna zavarovalna družba

Ravnateljstvo za Dravsko banovino
v Ljubljani

SKLEPA:

1. požarna zavarovanja,
2. življenska zavarovanja,
3. nezgodna in jamstvena zavarovanja,
4. zavarovanja proti škodam zaradi tatinskega vloma,
5. transportna zavarovanja,
6. zavarovanja proti škodam zaradi razbitja stekla.

Največji tu delujoči zavod. — Družba je prevzela od »Graške vzajemne zavarovalnice« in od zavarovalnih družb »Feniks« (požarni oddelek) in »Franko-Hongroise« ves njih kupčijski obstoj v naši državi Najnižje tarife. Takojšnja izplačila škod. Po naredbi ministrstva za vojsko in mornarico nadomeščajo police zav. družbe »Jugoslavije« žensitvene kaviče za častnike.

Telefon 2571

Pisarna: Dunajska cesta 15

Kovači!

Najboljši trdi in mehki koks
in kovaški premog

Vam nudi

Družba „ILIRIJA“ - Ljubljana
Dunajska cesta 46. Telefon 28-20

Oblastveno koncesijonirana
šoferska šola
GOJKO PIPENBERGER
Ljubljana, Gosposvet-
ska cesta št. 12
Zahtevajte informacije

KMETJE!

kupujte pri tvrdkah,
katere nudijo v na-
šem listu svoje blago

Fabiani & Jurjovec
Ljubljana, Stritarjeva ulica 5

Velika zaloga
SUKNENEGA BLAGA
za moške in ženske oble-
ke. Lepa izbira svilenih
rut in šerp. Krojači in
šivilje, pišite po vzorci!

E K O N O M

OSREDNJA GOSPODARSKA ZADRUGA V LJUBLJANI
Kolodvorska ulica 7

nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih
pridelkov, najfinejšo banaško in domačo
moko, krmila, specerijsko blago in ostale
v to stroko spadajoče predmete. Velika
zaloga vseh vrst umetnih gnojil, modre
galice ter najboljšega trboveljskega in
plitskega portland-cementa.

ŠIVALNI STROJI

„GRITZNER“
„ADLER“
in kolesa,
najboljši material,
precizna konstrukcija, krasna
oprema ter najnižja cena
so samo pri

Večletna garancija!
Pouk v voženju brezplačen!

Jos. Petelinc, Ljubljana

ob vodi, v bližini Prežernovega spomenika

Pristopajte k Kmetijski Matici.

Pravkar je prišel iz Anglije

Lister

in se Vam ponuja za hlapca!

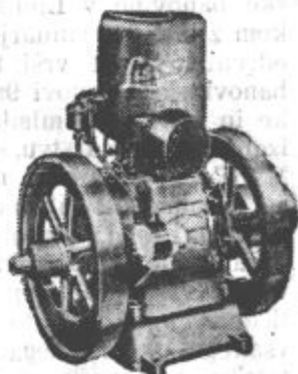
Lister Vam reže krmo, mlati in melje žito, žaga drva, črpa vodo, dviga bremena, goni sploh vse gospodarske in obrtniške stroje brez prestanka, vedno z enako močjo. Svoje delo opravi v najkrajšem času in nadomesti celo vrsto delavcev.

V službi je zvest, vstrajen in dela neprestano pri največjem naporu vsaj 20 let!

Bolan ni nikoli, je močan, tih in prime za vsako delo.

Zadovoljuje se s trdim ležiščem kjerkoli in ne rabi več kot nekaj žlic bencina na uro za delo, ki ga opravi jako močan konj. Le enkrat ga je treba kupiti, potem je Vaš, dela Vam skoraj zastoj in se Vam tisočkrat izplača.

Lister-motor, ta najcenejša delovna moč je vedno na razpolago pri trdki

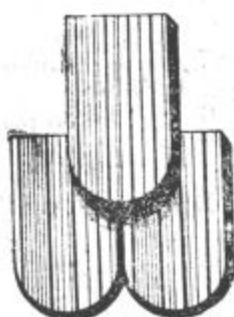
Franc Stupica

železnina in zaloga poljedelskih strojev

v Ljubljani,

Gospodarska cesta št. 1.

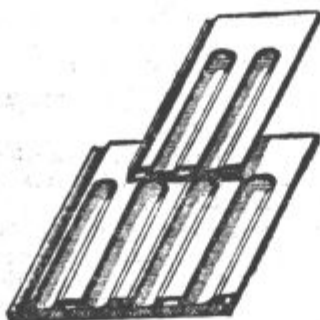
Opeko in strešnike

vseh vrst, za zidavo hiš, iz znanih karlovskega opekara

„ILOVAC“

dobavlja franco vsaka postaja po konkurenčnih cenah samo

GENERALNO ZASTOPSTVO ZA DRAVSKO BANOVINO
»EKONOM«, LJUBLJANA Kolodvorska
ulica štev. 7

1000 Din tedensko

zaslužite z obiskovanjem v Vašem okraju. Znamko za odgovor. TOVARNA KOSMOS Ljubljana, p. pred. 307.

Zastopnike

za prodajo šivalnih strojev, separatorjev, koles, gramofonov, elektrotehničnih predmetov .t.d. pod zelo ugodnimi pogoji sprejememo.

„CENTRA“ trgovina šivalnih strojev i.t.p. Ljubljana, Poštni predal 248.

POLNOMASTNI, POLMASTNI in TRAPISTOVSKI

SIR

ima stalno v zalogi po zelo ugodnih cenah.

EKONOM

LJUBLJANA

Kolodvorska ul. 7

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D. LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah samo na debelo:

Premog, domači in inozemski za domačo kurjavo in industrijske svrhe.

Kovaški premog vseh vrst.

Koks, livarniški, plavžarski in plinski.

Brikete

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D. LJUBLJANA, Miklošičeva cesta štev. 15/1.

Kako pridelati mnogo dobrega blaga?

Vzemimo na pomoč ona tehnična sredstva, ki povzročajo večje in boljše pridelke, obenem pa zmanjšajo pridelovalne stroške. Eno teh sredstev je:

Apneni dušik, ki vsebuje 16-20% dušika in do 70% apna, to je skupno 80-90% rastlinske hrane. Apneni dušik vpliva blagodejno na vse posevke. Travniki dajo bujno in dobro seno. Na njivah, vinogradih in sadonosnikih povzroči apneni dušik večji pridelek tako kakovostno kakor količinsko.

Nitrofoskal-Ruše pa vsebuje vso potrebno rastlinsko hrano: dušik, fosforno kislino, kalij in apno. Vsled tega nadomestuje vsa ostala enostranska umetna gnojila in je prikladno za vse posevke in vsako zemljo.

Apneni dušik in Nitrofoskal-Ruše se lahko naroči pri „EKONOM-u“, Ljubljana, Kolodvorska ul. 7, ali pa pri:

Tvornici za dušik d. d., Ruše pri Mariboru

ki raziskuje tudi zemljo in daje navodila za umno uporabo ume nih gnojil.

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

Kmetijski hranilni in posojilni dom

Račun pošt. hranilnice št. 14.257

registr. zadruga z neomejeno zavezo

Brzjavni: „KMETSKI DOM“

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

Telefon štev. 2847

VLOGE na knjižice in tekoči račun obrestuje po 5 1/2%, brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 7% brez odbitka davka na rente

Stanje vlog nad 30.000.000 dinarjev

Rezerve nad 700.000 dinarjev

Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog

Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. POSOJILA daje proti poroštvo, na knjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredit v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji. LAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8-12 1/2, in od 3-4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8-12 1/2.

Podružnici v Kamniku, Glavni trg, in v Mariboru, Slomškov trg 3